

Kazimierz Baj (1914 -1994)

Notka biograficzna

Kazimierz Baj urodził się 30 lipca 1914 roku w Brzozie Królewskiej. Jego rodzicami byli Józef Baj, dyrektor i nauczyciel miejscowej szkoły i Izabela z domu Wogurka, także nauczycielka. Miał pięcioro rodzeństwa: starsze siostry - Marię i Zofię oraz brata Stanisława i młodszych braci - Jana i Władysława. Początkowo uczęszczał do szkoły powszechnej w rodzinnej miejscowości. Potem, kiedy cała rodzina przeniostała się z Brzozy Królewskiej do Leżajska, on i jego młodszy bracia kontynuowali naukę w leżajskim Państwowym Gimnazjum i Liceum im. Bolesława Chrobrego. W szkole działał Hufiec Szkolny. W czerwcu 1931 r., podczas Zawodów Powiatowego PW, Kazimierz Baj - członek leżajskiego Hufca - zajął pierwsze miejsce w strzelaniu. W 1932 roku Kazimierz zdał maturę, otrzymał świadectwo dojrzałości i rozpoczął studia na Wydziale Chemii Politechniki Lwowskiej. Ze względu na sytuację społeczno-polityczną (strajki chłopskie na terenach lwowskich, zamieszki w mieście) musiał przerwać naukę we Lwowie. Przeniósł się do Poznania, by w latach 1933-1936 studiować na Wydziale Wychowania Fizycznego. Jego pracę magisterską dotyczącą dziedziny antropologii wychowania a także egzamin końcowy oceniono bardzo dobrze. Dyplom ukończenia uczelni i tytuł magistra wychowania

Małżonkowie Kazimierz i Teodora 1939 r.

fizycznego otrzymał 16 grudnia 1937 roku. Od razu rozpoczął pracę zawodową jako nauczyciel wychowania fizycznego w Równym na Wołyniu, najpierw w Prywatnym Gimnazjum Koedukacyjnym Związku Osadników, potem w Prywatnym Gimnazjum i Liceum Koedukacyjnym T. Piekarskiego. 18 lutego 1939 roku w Katedrze Przemyskiej, Kazimierz Baj wziął ślub z Teodorą z domu Chmiel (koleżanką z liceum leżajskiego). Pod koniec sierpnia 1939 roku, w stopniu podporucznika, został powołany do wojska do 5 Pułku Strzelców Podhalańskich (podhalańczyków) wchodzącego w skład 22 Dywizji Piechoty Górskiej Armii.

Przed wyruszeniem na front

Przetrwał tyle lat niewoli w Woldenbergu dzięki zaangażowaniu się w pracę i naukę. W obozie - od grudnia 1940 r. do stycznia 1945 r. - był nauczycielem i instruktorem wychowania fizycznego, a także organizatorem i kierownikiem grupy wychowania fizycznego Wyższego Kursu Nauczycielskiego zorganizowanego przez Koło Nauczycielskie, gdzie pełnił jednocześnie rolę skarbnika, a także sekretarza w Kole Wychowawców Fizycznych. Miał zajęcia z jedną z 18-tu, istniejących na terenie obozu, grup swych kolegów - jeńców uprawiających gimnastykę poranną. Prowadził dwa turnusy dokształcania nauczycieli szkół podstawowych z zakresu wychowania fizycznego. Każdy taki turnus obejmował 400 godzin wykładów i zajęć praktycznych. Za swoją działalność w obozie za zasługi na polu kultury fizycznej, a w szczególności za pracę organizacyjną, instruktorską i zawodniczą Biuro Pomocy dla Jeńców Wojennych YMCA w dniu 1 grudnia 1944 roku przyznało mu prawo noszenia odznaki sportowej YMCA. Uczył innych, ale także sam korzystał z różnych form dokształcania. W obozie opanował doskonale znajomość języka francuskiego w mowie i w piśmie.

Szczególna przyjaźń łączyła go z trzema współtowarzyszami niedoli. Byli to Zygmunt Butkiewicz, Józef Dorobek i Eugeniusz Skupiński. Spotkali się ponownie niedługo po zakończeniu wojny. Ich przyjaźń, wzajemne odwiedziny i spotkania w gronie całych rodzin trwały do końca ich dni.

Po uzyskaniu wolności Kazimierz Baj wrócił do Leżajska i tam od 15 marca 1945 r. zaczął pracować jako komendant Hufca Szkolnego przy gimnazjum i liceum leżajskim. Był też

Pożegnanie z uczniami, Dzierżoniów 1949

nauczycielem języka francuskiego i przysposobienia wojskowego. We wrześniu 1946 r. wyjechał do Wrocławia. Po zweryfikowaniu dyplomu wyższej uczelni, zwolniony z egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich, otrzymał kwalifikacje zawodowe do nauczania ćwiczeń cielesnych i higieny - jako przedmiotów głównych i somatologii (nauka o budowie ciała ludzkiego, zwierzęcego

i roślinnego) - jako przedmiotu dodatkowego, w szkołach średnich ogólnokształcących i seminariach nauczycielskich. W latach 1947-1949 uczył w Gimnazjum Radiotechnicznym w Dzierżoniowie.

W 1949 r. przeniósł się na stałe do Warszawy i rozpoczął pracę w Centralnym Urzędzie Szkolenia Zawodowego na stanowisku starszego inspektora, a potem wizytatora wychowania fizycznego w Ministerstwie Oświaty. W 1959 r. zajął się problemem gimnastyki rehabilitacyjnej.

Pracował jako nauczyciel w - podlegającym Wydziałowi Zdrowia i Opieki Społecznej - Ośrodku Szkolenia Zawodowego w Otwocku przy Centrum Leczniczo- Rehabilitacyjnym im. Hanki Sawickiej, w którym potem został dyrektorem do spraw pedagogicznych. Jednocześnie w latach 1965-1968 był starszym asystentem w Katedrze Rehabilitacji na Wydziale Wychowania Fizycznego warszawskiej Akademii Wychowania Fizycznego.

1 września 1976 roku przeszedł na emeryturę. Został odznaczony Medalem 10-lecia Polski Ludowej (17.01.1955), Srebrnym Krzyżem Zasługi (22.07.1956), oznaką „Za wzorową pracę w służbie zdrowia” (7.04.1972) i Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski (23.12.1974).

W związku z wykonywanymi obowiązkami w pracy wyjeżdżał kilkakrotnie służbowo za granicę: w latach 1958 i 1977 do ZSRR, w 1962 r. do Francji, w 1966 r. do Jugosławii i w latach 1970 i 1973 do Rumunii. Miał dwoje dzieci: córkę Marię (ur. 29.07.1947 r.) i syna Andrzeja (ur. 9.05.1953 r.). Doczekał się trzech wnuków (Janusza, Pawła i Jacka). Był dobrym, uczciwym, pracowitym człowiekiem. Kochał sport, przyrodę. Dzięki swojemu hobby - filatelistyce - nawiązał listownie wiele znajomości na całym świecie.

Zmarł w Warszawie 30 grudnia 1994 r. Został pochowany na Warszawskim Cmentarzu Komunalnym Północnym (Wólka Węglowa).

Opracował dr Andrzej Grzybowski, członek Zarządu Stowarzyszenia Woldenberczyków na podstawie dostępnej literatury oraz materiałów ze zbiorów Muzeum Woldenberczyków

Poznań, listopad 2019.